

10

КРОКІВ

ДО

ЗМІН

1 2 3 4 5

10
KPORIB
SO
3MIA

Друже або подруго, привіт, це слово від авторів. Нас четверо і ми трохи старші за тебе, але це взагалі неважливо. Важливо, що ти прагнеш змін і ми віримо у твої сили. Ми і самі колись були на твоєму місці – придумували і створювали перші проекти. Саме після одного такого проекту ми об'єдналися і разом працюємо вже шостий рік.

Ясно, що одного завзяття мало. Потрібні знання, вміння і досвід. Ми зібрали що мали корисного і запакували у книжку. Давай шатлуй! Там далі у книжці чимало лайфхаків.

Саша, Даша, Яро, Катя
команда Comixans

Comixans

Як ефективно використати цю книжку?
На початку у тебе є можливість обрати одну із чотирьох тем:

Спільношер – спільне і ефективне використання ресурсів громади

Простір – відновлення і створення простору нового типу

Еко проєкт – трохи підтримати громаду у збереженні природи

Розвиток туризму – висвітлити та популяризувати наявний у громаді потенціал для відвідування

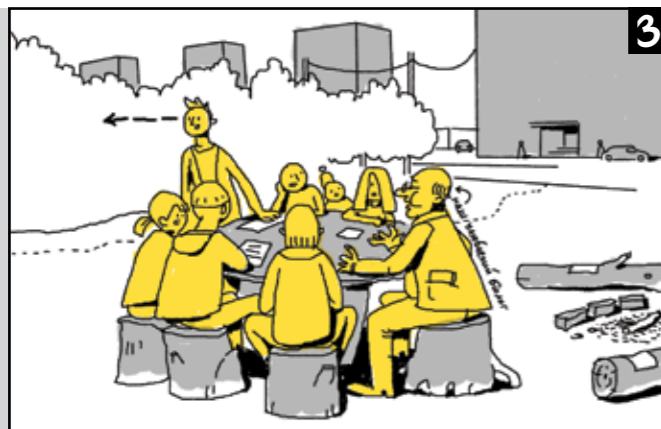
Подумай добре, міняти тему змога є, але доведеться повернутися до першого кроку і почати наново. Обери найцікавішу тему і рушай далі сторінками!

Книжку треба проходити не швидко, а якісно. Прочитав крок – зроби дію. І так далі. Паралельно можеш дивитися що пропонують іншим проєктам поруч, можливо надихнешся і запозичиш собі щось.

Пам'ятай, немає чітких рамок. Є твоя уява і певна послідовність дій.
А тепер до справи!

КРОК 1

КОМАНДА

Це перший крок. Він не складний, але буде вирішальним для решти дев'яти кроків. Тобі потрібно сформувати команду із 3-4 однодумців, друзів, знайомих, родичів. Можна навіть піти до людини, про яку знаєш багато хорошого, але з якою особисто не знайомий. В команді важливі вміння працювати разом і якості кожного учасника.

1 Спільношер

У Даші було багато картин. Але дрельки щоб їх вішати не було. Так Даша почала питати у кого є дрелька, хто вміє нею користуватись, та і взагалі що у кого в надлишку, а чого бракує. Знайшлися друзі та сусіди, зацікавлені у співпраці.

2 Простір

Мар'яні завжди було нудно у своєму маленькому містечку. Нічого цікавого не відбувалося і з друзями зустрічались в якихось неприємних місцях. Прогулюючись одного разу, Мар'яна запропонувала створити власний простір, де було б комфортно і вільно всім. Зібралася команда тих, кому стало цікаво взятися за таке.

3 Еко проект

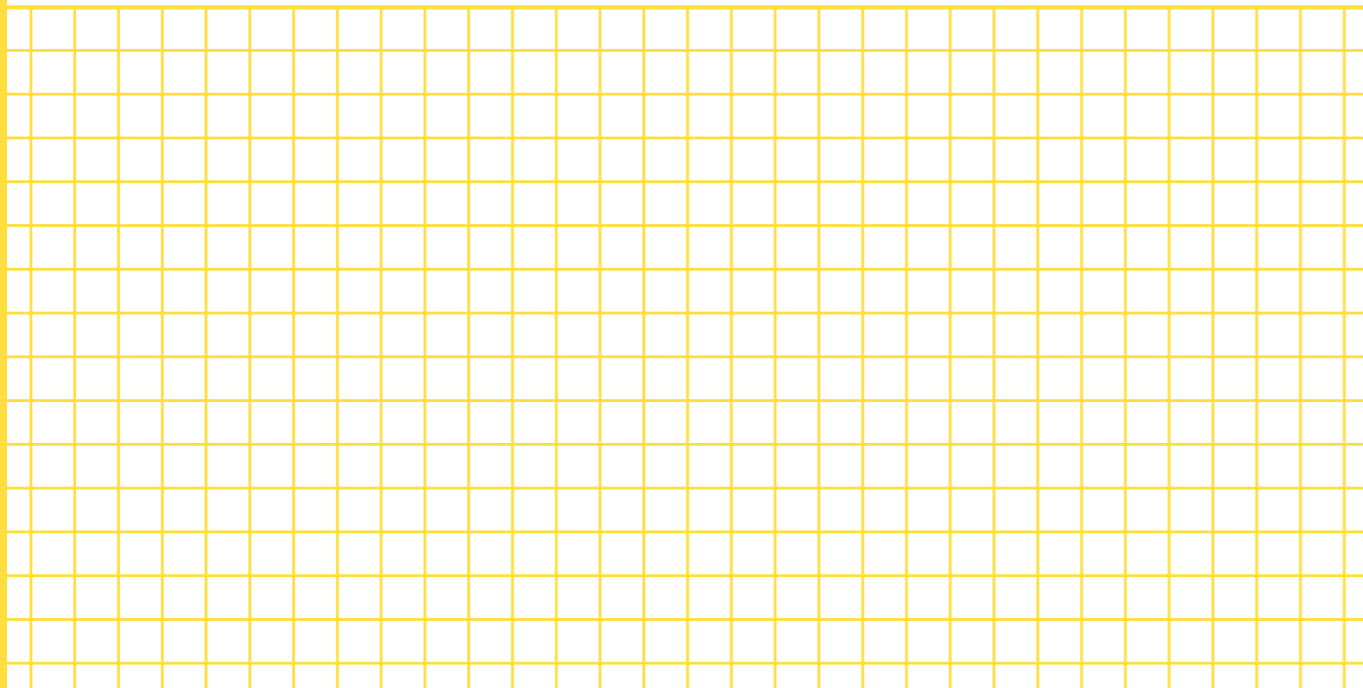
Ярослав з дитинства цікавився природою: проводив багато часу надворі, разом з дідом досліджував околиці. Дід завжди казав, що природа у громаді ще 50 років тому була взагалі інакшою і ніби проблем було менше. Щось казав про зеленішу траву, але Ярослав того не зрозумів. Він вже думав про те, що хотів би більше часу приділяти змінам у громаді саме із точки зору екології. Почав розбиратися і покликав, однокласника-ботаніка та крашу подругу.

4 Розвиток туризму

Сергія давно турбувало питання визначних місць у громаді. Шоліта він досліджував і відкривав закинуті цехи, історичні рештки, природні утворення. Разом із друзями вирішили, що такі місця мають стати відомими. В команді відповідальність поділили за теми: дослідження, комунікація, активація.

ПРОК 1

Напишіть імена тих, хто хоче займатись проектом,
хто що любить та хто що може робити:

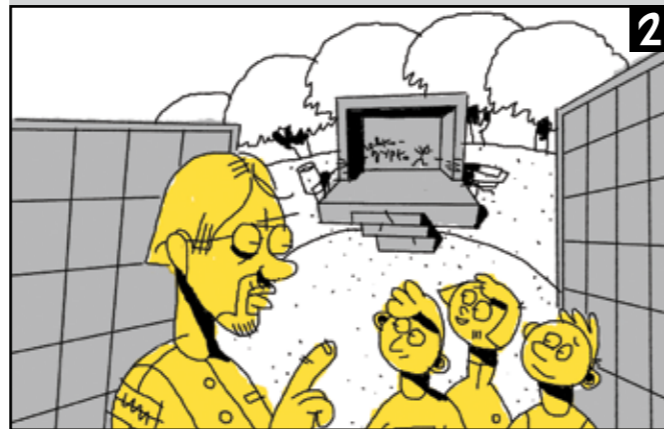
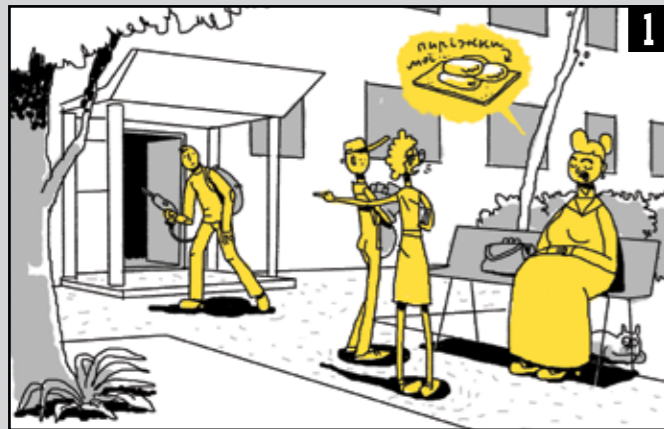

Намалюйте їх!

Як часто і де ми збиратимемось?
Як/де фіксуватимемо ідеї/напрацювання?

ПРОК 2

ПРОБЛЕМА

Тема екології, туризму або громадського простору спочатку може виглядати дуже широкою, яку важко почати робити тут і зараз. Тепер важливо звузити поле уваги та визначити пріоритети. Потрібно організувати спільне обговорення, яке почати з питань: “яка думка, взагалі, щодо цієї теми у громаді?”, “чи актуальна ця тема від 1 до 10 для широкої громади?”, “із якими недоліками в цій темі мешканці стикаються найчастіше?”

1 Спільношер

Зібравшись разом на подвір'ї, Даша & Со вирішили, хто що може робити, що кому потрібно, як можна було б обмінюватись речами та уміннями. Вирішили, що наступний етап — провести опитування на районі.

2 Простір

Вже командою почали обговорювати, чого саме їм не вистачає у місті. Обговорили інтереси однолітків та як власний творчий простір міг би допомогти. Далі склали перелік можливих локацій та визначили важливі критерії (як от розташування, доступність, стан), що не потребують капітальних змін. Виявилось, що давно закинутий танцмайданчик у центральному парку може стати тим самим улюбленим місцем.

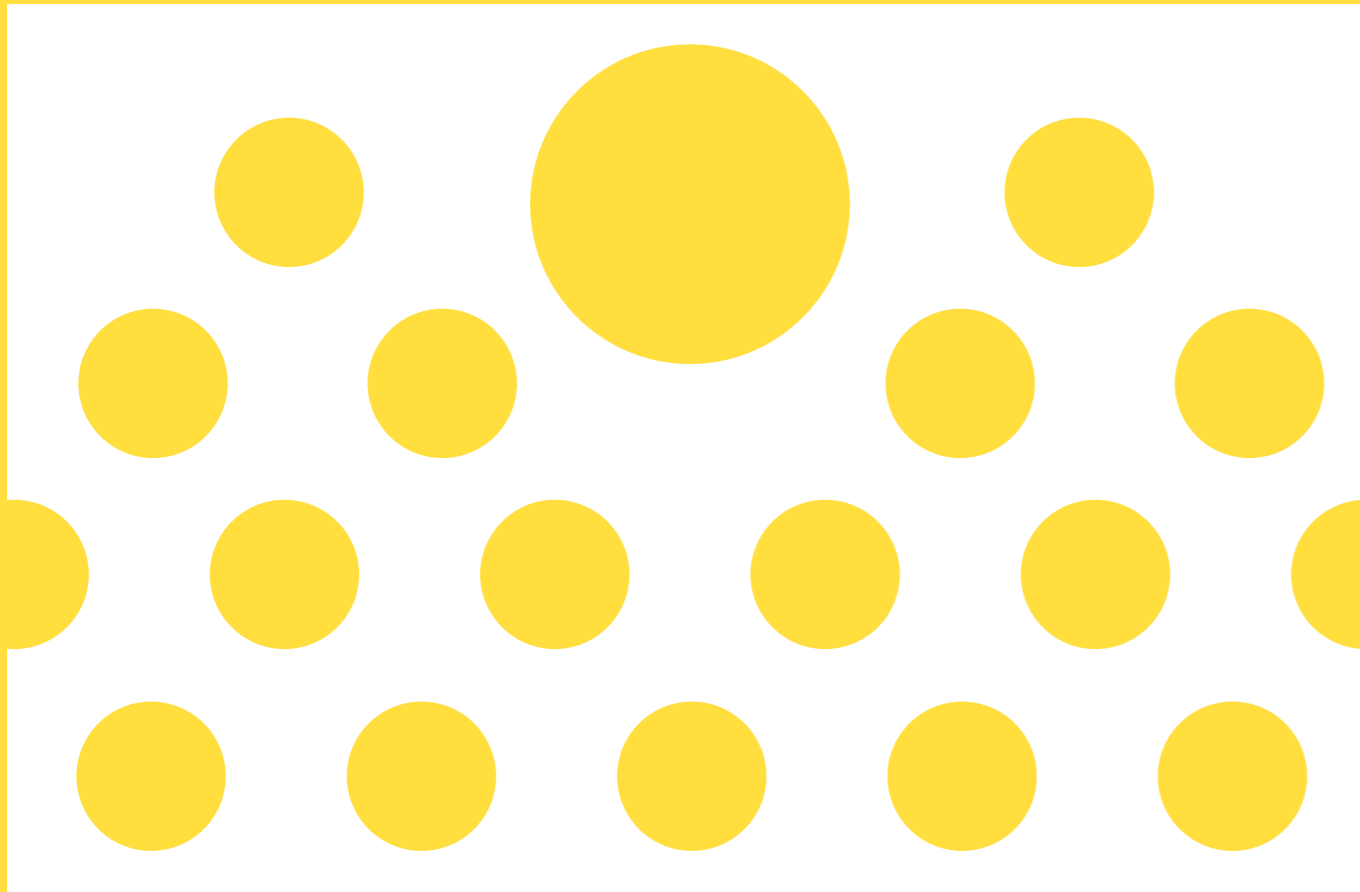
3 Еко проект

Ярослав із друзями сіли на майданчику і критично подумали про те, що б вони могли й хотіли дослідити, а потім змінити у громаді на краще? А головне, яка екологічна користь із того може вийти? Лунали ідеї про сортування сміття, покращення виробництв і зменшення їх викидів, охорону тварин і рослин. Говорили до пізнього вечора і повертались додому із ліхтарем. Вже біля дому в ліхтарі сіли батарейки та ніхто не знав куди їх правильно викинути. Але всі були певні, що просто так викинути не можна.

4 Розвиток туризму

Команда Сергія зібралася біля молодіжного центру і почала думати. Питання лунали дуже різні: “чим відома громада?”, “чим вона відрізняється від сусідніх?”, “які характерні споруди, простори визначають портрет громади?”, “що може залучити відвідувачів до громади?”

ЕРОК 2

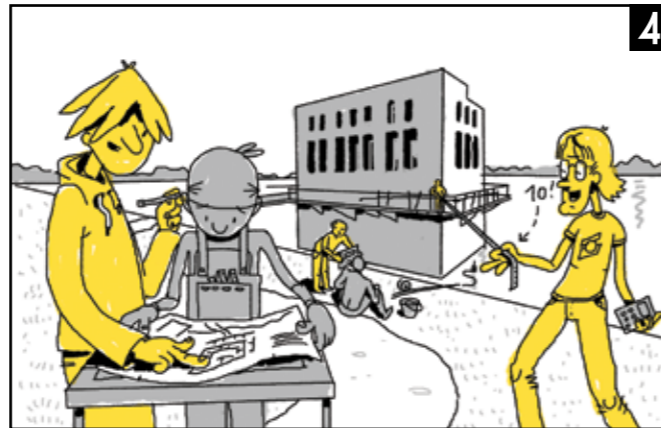
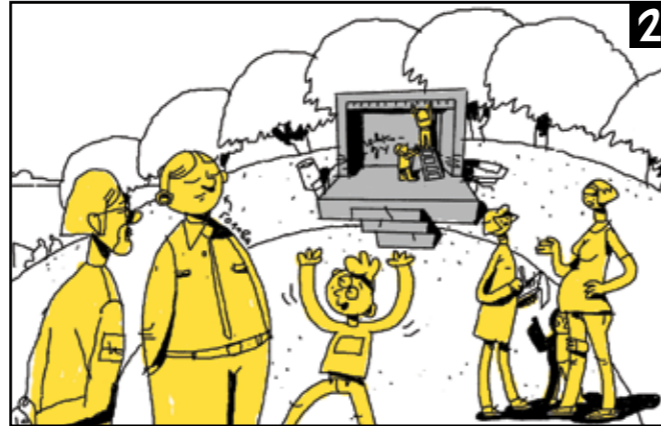
Запишіть в найбільшому кружечку тему, з якою ви хочете працювати. Разом подумайте і розпишіть її на дрібніші підтеми/блоки/категорії/локації, перегляньте та обведіть пріоритетні.

Чому ця тема важлива нам/спільноті/місту?
Що має змінитися?

КРОК 3

ДОСЛІДЖЕННЯ

На Кроці 2 ви зібрали необхідні матеріали, щоб почати діяти. Саме час визначити основну тему і деталізувати її. Часто процеси у громаді відбуваються за порядком - "важливе і термінове", потім "неважливе, але термінове", а на "важливе і нетермінове" часто не вистачає часу. Тому ваша група може стати трохи візіонерами й заглянути наперед. Виберіть актуальні тему і задачу, що вам під силу. Час тепер копнути глибше і побудувати ідею зміни, заснованої на об'єктивних даних!

1 Спільношер

Отже, команда вирішила провести польові та технологічні дослідження. Польові дослідження — це спілкуватися з мешканцями, а технологічні — про те як зробити використання онлайн-платформи зручним і доступним. Першим завданням було опитати громадськість. Дізнатися у кого дрелька, у кого уроки англійської, у кого пірїжки, а хто б міг гуляти з собаками. Зробити це вирішили особисто, але підстрахувалися — на всякий випадок розклеїли ще оголошення біля будинку, а знайомих подзвонили. Протягом технологічного дослідження перевірили, як спілкуються сусіди, дізналися про вайбер-чат, а також про сторінку району у фейсбуці.

2 Простір

Команда визначила, що новий громадський простір на місці закинутого танцювального майданчика зможе стати тим бажаним майданчиком для спілкування і взаємодії молоді міста. Команда дізналась про власника території та на яких умовах можна користуватися майданчиком, оцінила теперішній стан. Учасники проаналізували, що знаходиться поруч з майданчиком; спостерігали за парком та спілкувалися з тими, хто прогулюється, живе, працює неподалік. Розповідали про наміри, збирали реакції та ідеї. Запустили онлайн-опитування про найбільш бажані події на майданчику.

3 Еко проект

Друзі Ярослава вирішили детально вивчити питання "чому саме не можна викидати батарейки у сміття?" Поговорили з мешканцями, наскільки часто їм доводиться викидати батарейки та чи знають вони як це правильно робити. Спочатку пішли до вчителя фізики розрізати батарейку. Ввечері подивилися на ютубі про те, як викинуті батарейки впливають на простір. Наступного ж дня склали перелік того, що у громаді може працювати на батарейках, щоб локалізувати проблему джерела непорібних батареек. Рішення же не було, але світло в тунелі вже було видно.

4 Розвиток туризму

Команда Сергія обрала старовинну башту, як символ об'єднаної громади. Мета команди: розказати мешканцям та гостям громади про історію башти й розпочати діалог про відновлення та альтернативні способи використання історичної пам'ятки. Дослідники заїздили в архіви та кадастри, дізналися про минуле і сьогодишнє цієї споруди. Провели кілька годин зі схемами простору навколо башти та записували в них все, що відбувається навколо. Сформували основні процеси, поспілкувалися із мешканцями, які мають відношення до башти.

ПРОК 3

Перерахуйте, що вам важливо дізнатись за обраними пріоритетами та оберіть до кожного пункту інструмент(и) дослідження.

ЩО ДІЗНАТИСЬ:

ЯК ДІЗНАТИСЬ:

Намалюйте схему що і де знайшли і як це пов'язано (ментальна карта/схема зв'язків/зображення користувачів/схема території)

ЯК ДІЗНАТИСЬ:

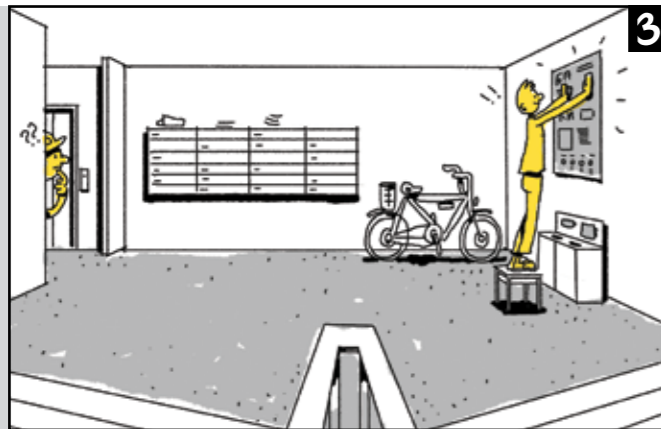
загуглити
запитати у
поспостерігати
опитати
поспілкуватися/взяти інтерв'ю
пофотографувати
зібрати дані
знайти аналоги
проконсультуватись з експертом
запустити онлайн-опитувальник
позначити на карті
зробити заміри

1

2

3

4

ПРОК 4 ІДЕЯ

Після детального спостереження можна виділити ключове, а що ж власне не так чи чого не вистачає. Ця думка інколи називається "інсайтом" — щось про що всі знають, але ніхто не озвучує прямо. Робота з інсайтом дозволить розробити актуальний проект. Проект без кінцевих користувачів — тренажер для виконавців. Проект, що несе зміну для користувачів навколо є системною зміною у громаді.

1 **Спільношер**

2 **Простір**

3 **Еко проект**

4 **Розвиток туризму**

Після польових досліджень Даші та команді стало зрозуміло, що сусідам дуже бракує спілкування. Усі залюбки будували плани та розповідали про свої вміння. А також запалились ідеєю обміну послугами та дрельками. Всі зійшлися на тому, що обмін суттєво полегшить життя багатьом та згуртує район.

Коли досліджували, що робити з танцмайданчиком, то отримали різні реакції та погляди. Ідея проекту для команди стала чіткішою. Мар'яна та друзі знали точно, чому це важливо, як для них особисто, так і для рідного міста. Щоб не відкладати, зібралися більшим колом друзів на толоку. Попрацювали разом, поприбрали, а після, створили мапу майбутнього творчого простору, визначили цінності, зафіксували ключові цілі та етапи перетворень на коротку і довгу перспективи.

Ярослав і команда вирішили, що їх ідея проста — навчити всіх утилізувати непотрібні батарейки та збирати 100% у професійну переробку. Для цього потрібно знайти куди можна віддавати старі батарейки, навчити мешканців дотримуватися правил і поставити станції збору у зручних місцях.

Після чергової зустрічі з друзями Сергій зрозумів, що баштою не користуються не тому, що бракує ремонту. Основне — башта, як об'єкт, застаріла і вже не цікава мешканцям. Сергій з командою написали план, як розповісти про башту й організувати простір навколо. Ще подумали, як можна залучити мешканців до дослідження і знайти башті нове призначення. Наприклад, базувати тут секцію туризму.

ПРОК 4

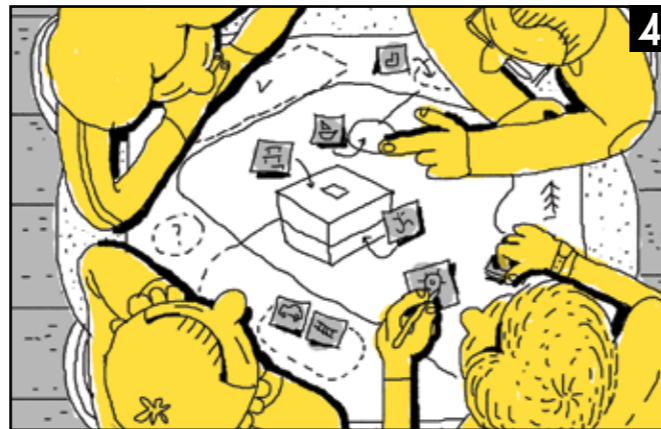
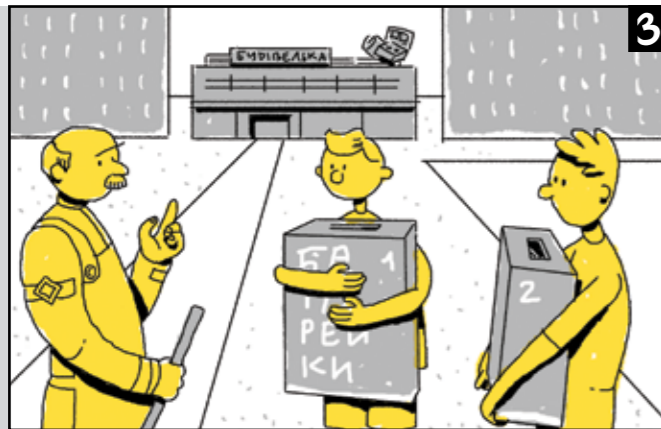
Сформулюйте одним реченням ідею вашого проекту.
Спробуйте коротко і зрозуміло передати його суть
та основну цінність.

Уявіть результат вашого проекту.
Покажіть у вигляді замальовки, карти, написів, що змінилося.

ПРОК 5

ІМАН ДІЙ

Отже, половина шляху позаду. Ви дослідили проблему, спостерігали за користувачами та вивчили систему дій. Крута ідея вже є — тепер час виконувати. План дій має провести вас від задуму до реальності, допомогти розподілити завдання, не збитися у розмови про неважливе та динамічно прийти до бажаного результату.

1 Спільношер

Наступним кроком команда Даші вирішила зробити класифікацію послуг та перевірити її на сусідах. В яку категорію підійдуть пірїжки пані Валі та прогулянка із собакою? А дрелька? Адже всього виявилось багато і без вдалої класифікації нічого не знайдеться.

2 Простір

Команда зрозуміла, що до реалізації всього намріяного — довгий шлях, та треба починати з малих змін. Виділили перший етап перетворень на літо, склали план дій та календар подій. Так як у кожного в команді є свої суперсили та інтереси, розподілили обов'язки відповідно. Кожен розуміє, за що саме відповідальний і почувається комфортно. Ключовою подією першого етапу визначили дводенну подію: майстерню та фестиваль-відкриття. А не загубитися у всіх цих планах дуже допомогли запитання з наступної сторінки.

3 Еко проєкт

Команда Ярослава склала перелік приладів, для яких потрібні батарейки, а ще познайомилась з активістом, який займається проблемою батарейок у сусідньому місті. Взятися планувати власні кроки. Склали перелік локацій — пошта, школи, магазин електронних товарів, приймальня мера. Вибрали, як розповісти аудиторії та якими словами. Вже набагато краще розуміли, як проєкт має запуснитися, а також хто має його підтримати, щоб досягнути поставленої мети.

4 Розвиток туризму

Сергій із командою зрозуміли, що до картинки ідеальної башти, яку вони бачать, потрібно йти протягом 2-3 років. Але є крок, який можна оформити в окремий проєкт із початком і кінцем — зафіксувати башту неформальним символом громади. Такий проєкт триватиме 5-7 тижнів. Тобто від початку обговорень ідеї до завершеного проєкту можна вкластися за пару місяців. Ключові питання на робочому розвороті допоможуть прописати власний план дій.

ПРОК 5

Визначте межі проєкту та етапи реалізації.
Яка зміна має відбутись та до якого часу?
Подумайте, які кроки потрібно пройти.

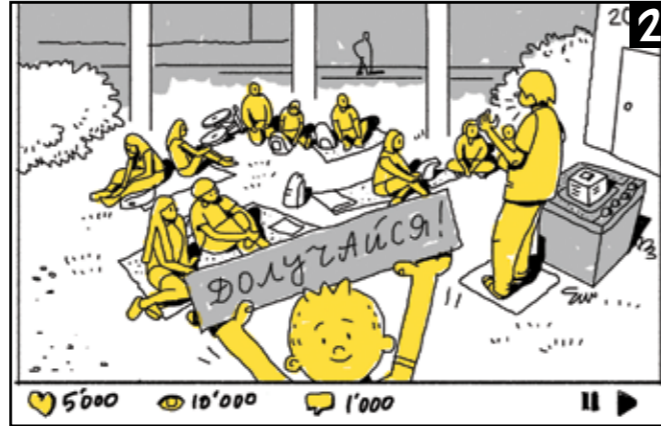
Заповніть таблицю.

ціль (для чого?)	завдання	часові рамки	хто відповідальний	нотатки
				кого включити, що потрібно, на що звернути увагу

ПРОК 6

Учасники і користувачі

Якщо із командою і розподілом задач ніби все було ясно, то із кінцевими користувачами та зацікавленими сторонами ще потрібно попрацювати. Зацікавлені сторони не входять до команди проекту, але впливають на його успішне виконання. Кінцевий споживач відповідно засвідчує успішність проекту і дозволяє рухатися далі, за обраною траєкторією.

1 Спільношер

Хто ж є користувачем наших послуг? Друзі замислились. Є ті, хто шукає допомоги, є ті хто може її надати, але ж є і ті, хто керує процесом. І невже програмісти? Де ми будемо розмішувати оголошення? На дошці біля будинку чи в фейсбуці? Або навіть зробимо цілу платформу спільношеру? Чи може нам допомогти адміністрація та бізнеси?

2 Простір

Після визначення цілей та плану дій вирішили розширити команду учасників. Для цього зняли та поширили ролик про ідею молодіжного простору, в якому закликали долучатися до проекту. Отримали підтримку міського голови, налагодили контакт із комунальним підприємством поруч. На відео відгукнувся місцевий студент-архітектор та художники-муралісти. Хоча головною групою користувачів і співтворців майбутнього простору бачили молодь міста, команда придумала ще й цікаві активності для молодших дітей і для дорослих.

3 Еко проект

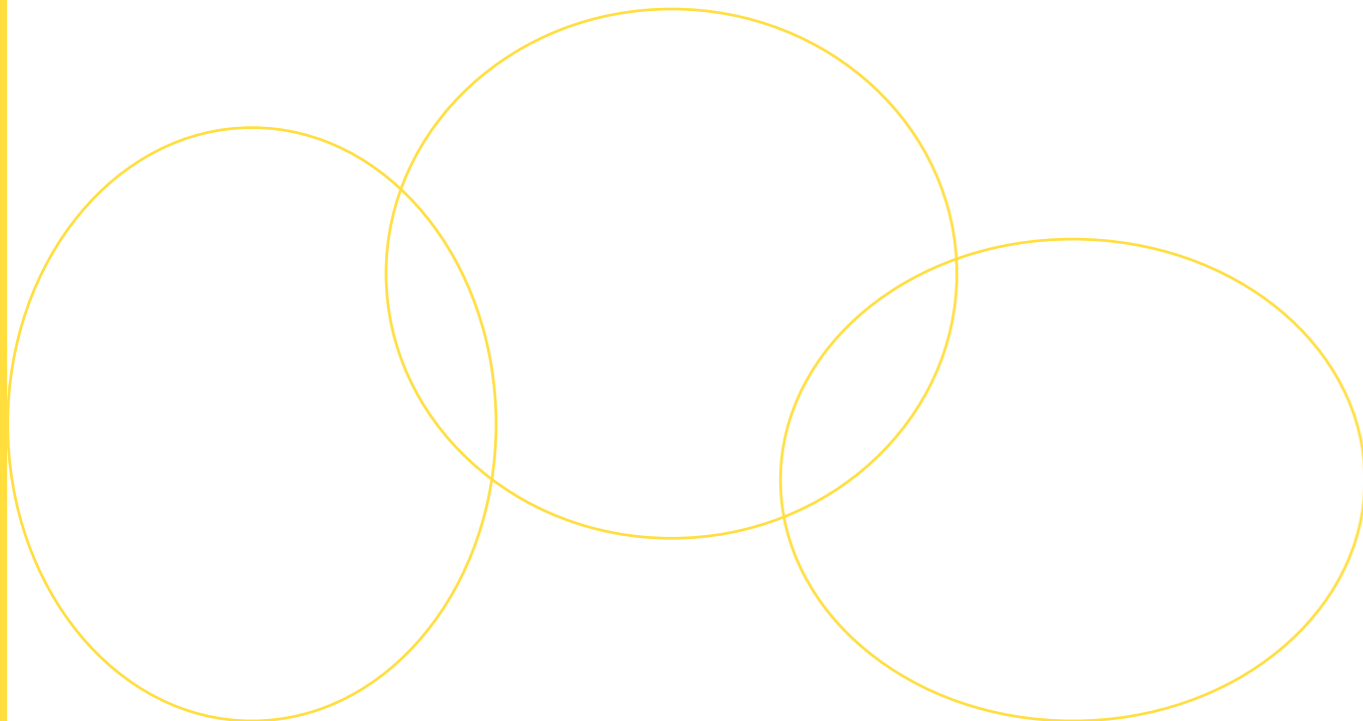
Команда збагнула, що успіх проекту залежить від підтримки у громаді. Вирішили діяти послідовно. Домовилися із містом, щоб там приймали батарейки з громади. Голова громади, як раз щомісяця їздить туди-сюди на засідання. Місцевий столяр, батько однокласника-ботаніка, міг би допомогти зробити 20 спеціальних ящиків для збору. Друзі Ярослава захоплюються дизайном і хотіли б намалювати плакат, що буде висіти у кожній точці збору. А місцева газета, радіо та водії автобусів можуть розмістити у себе безкоштовну рекламу про збір батарейок.

4 Розвиток туризму

Команда визначила, що їм потрібно краще попрацювати із майстрами, художниками, істориками для розробки промоційної кампанії. Ще будуть потрібні дизайнери та знавці онлайн-інструментів. Щоб проводити будь-які дії біля башти або з нею потрібні дозволи та підтримка голови ОТГ. Паралельно Сергій активно думає над тим, що для мешканців громади означатиме башта, як новий символ: місце прийти на свято, піти в туристичну секцію, розказати родичам з інших сіл, естетична символіка, якою будуть пишатись чи щось інше?

ПРОК 6

Уявіть трьох різних користувачів вашого проекту.
Намалюйте їх та напишіть їх потреби.

Хто може вплинути на проект (стейкхолдери)?
З ким можемо співпрацювати?
Як вони допоможуть проекту?
Заповніть таблицю

учасники/зацікавлені

що ми від них хочемо

як сконтактувати і що запропонувати

учасники/зацікавлені	що ми від них хочемо	як сконтактувати і що запропонувати

ПРОК 7

БЮДЖЕТ І РЕСУРСИ

Коли вже ідея і загальна механіка проекту зрозумілі, то прийшов час поррахувати витрати. Простий спосіб — все переводити у купівельний бюджет. Це пачка грошей із якою треба йти в будівельний супермаркет і все купувати. Але є другий спосіб — він більш сталий, дозволяє користуватися тим що, є у громаді.

1 Спільношер

Для початку вирішили зробити платформу для обміну MVP (продукт мінімальної вартості, але з основним функціоналом) і потестувати його. Так буде зрозуміло, чи треба домовлятися з розробниками сайту, чи можна обійтись власними силами. Даша запропонувала запустити рекламу та подивитись чи збільшить це кількість учасників спільношеру.

Треба поррахувати й свій час на підтримку ресурсів та комунікацій.

2 Простір

Команда складала перелік пріоритетних і додаткових ресурсів, означила де і в кого про них запитати. В першу чергу, подумали, як можна адаптувати під потреби вже наявне або дати нове життя старому (стілцям зі складу будинку культури, палетам з будівельного складу, старим меблям, які залишились після ремонту у сусідів). Матеріали для муралу подарував місцевий підприємець, столярна майстерня погодилась надати залишкову деревину для сцени. Обладнання для кінопереглядів домовились брати у своїй школі. Невелику суму на інші витрати зібрали через опубліковане відео з попереднього кроку.

3 Еко проект

Ніби й не важко зробити такий проект, але все впирається в достатні гроші. Команда поррахувала і вирішила підійти до процесу креативно. Спробували і виграла локальний конкурс в участі в громадському бюджеті, домовилися із місцевим підприємцем розмістити рекламу його бізнесу на плакаті, як соціально-відповідального. Так отримали щомісячний внесок. Частину матеріалів на ящики дала місцева лісопилня. На друк і розповсюдження під'єднали волонтерів. Так і назбирали.

4 Розвиток туризму

Сергій розділив проектні витрати на категорії й почав працювати із кожною із них окремо. Матеріали для благоустрою навколо башти дав дядько із майстерні. Місцевий художник зголосився намалювати логотип башти. Місцеві майстерні швидко змайстрували футболки й сумки з логотипом. З громадського бюджету та шкільного конкурсу отримали два гранти на дрібні витрати та на друк. Голова ОТГ дозволив на правах низької оренди використовувати простір першого поверху для туристичного гуртка. Рух пішов.

Наявні ресурси

Виділи основні категорії ресурсів,
які необхідні для реалізації проєкту

Чого бракує?

Подумай про особистостей, організації,
місцеві бізнеси, школи, які змогли б якось
підтримати проєкт (часом, навиками,
знаннями, внесками).

Ресурси

категорія

навики, послуги

де знайти чи з ким контактувати

Фінанси

категорія

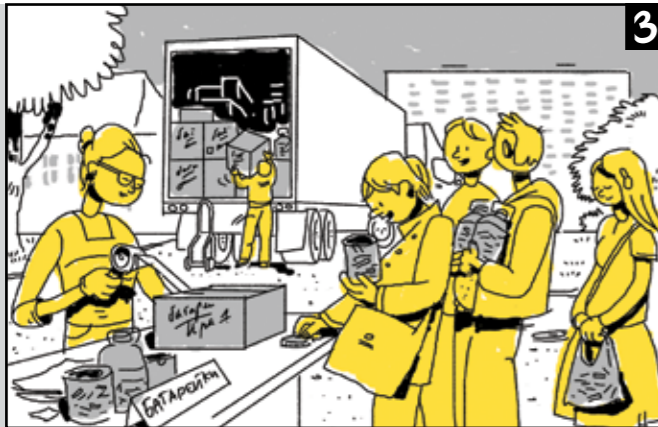
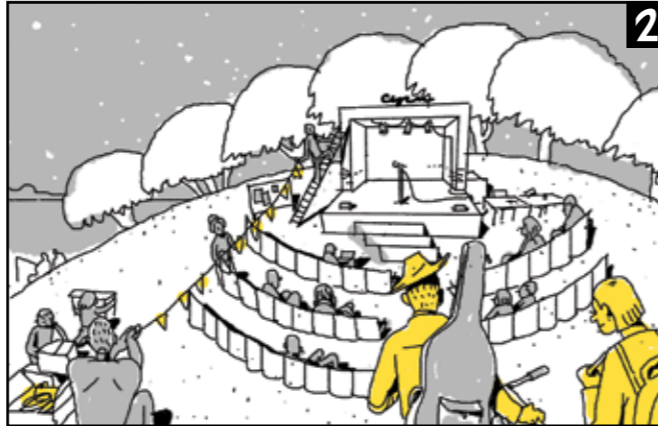
перелік матеріалів

де знайти

орієнтовна вартість

ПРОК 8

ТЕСТУВАННЯ

Перед оголошенням про старт проекту варто перевірити усі складові. Добре працює обговорення зі сторонніми спеціалістами з різних сфер (фокус-група). Призначте час, зберіть різних експертів до купи (різного віку, статку і професії). Презентуйте проект та перелік запланованих дій. Запишіть коментарі та беріть в роботу найбільш критичні. Можете не враховувати ті з якими не згодні — про одну річ може бути мільйон різних думок. Зрештою, помилятися це — абсолютно нормально.

- 1** Спільношер
- 2** Простір
- 3** Еко проект
- 4** Розвиток туризму

Команда повісила пробне оголошення на дошці біля будинку та у сусідському вайбер чаті. Паралельно почали створювати таблицю з двома аркушами – послуг та потреб. Після старту проекту порахували кількість звернень та обрали популярні категорії послуг. Дрелька на першому місці! Обговорили також що пішло не так – таке теж трапляється. Даша, нажаль, засмутилася. Але ж ми пам'ятаємо негативний результат – це теж результат!

До події залишилися два тижні для майстерні зібрано майже всі матеріали. Крім того, є ескізи муралу та кілька варіантів організації простору. У графіку святкування на другий день з'явилися перші події. Зараз команда розуміє, що могла пропустити щось важливе. Тож покликали до сцени друзів та усіх, кого долучали на попередніх етапах, щоб розказати про перебіг справ і обговорити теперішній стан речей. Додали кілька активностей, сусіди тепер організують міні-ярмарок домашніх смаколиків для збору додаткових коштів. Разом обрали остаточний ескіз та варіант для простору й виявили слабкі місця для плануванні.

Команда не аносувала широкого відкриття проекту. Розмістили поки плакат та ящик у центральному магазині. Попросили охоронця записувати питання, які задають мешканці щодо батарейок. Так за два тижні зрозуміли обсяг, реакцію мешканців і відповідно адаптували стратегію комунікації й розвитку проекту. До того ж зібрали фокусну групу зі старших людей, мера, бізнесмена, батьків і презентували їм фінальну ідею. Отримали схвалення і коментарі, пішли щасливі додому.

Команда башти після виконання 70% завдань вирішила взяти паузу і послухати, що кажуть розумні люди про їх наміри. Зібрали в актовій залі 8-10 знайомих людей, що підтримують їх наміри й попросили про критичні зауваження після презентації. Так з'явилися нові ідеї щодо комунікації про башту всередині громади, доповнилися інформація про туристичні стенди, отримали невеличке дофінансування на брендовану продукцію, після того як роздали перші примірники гостям. Через місяць планувалося урочисте відкриття проекту.

Проведіть зустріч-презентацію / прототипування у меншому масштабі / збір думок і критичних зауважень

MVP (minimum viable product) – мінімально життєздатний продукт, рання версія продукту, яка має тільки необхідні функції, достатні для того, щоб донести основні цінності для аудиторії та перевірити їх на перших користувачах.

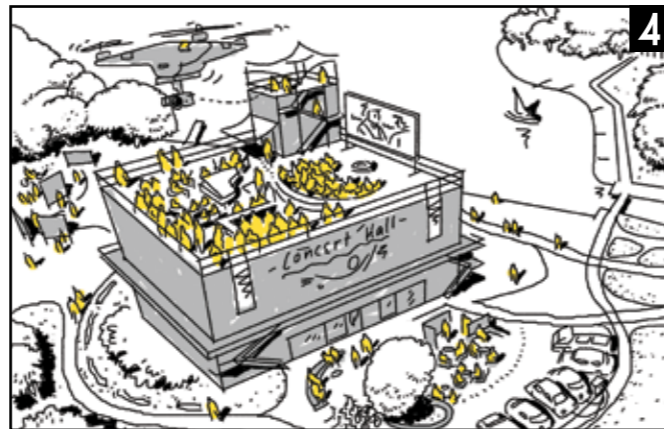
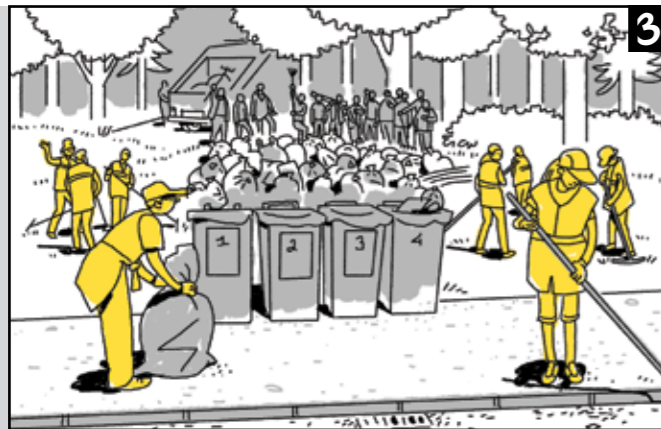
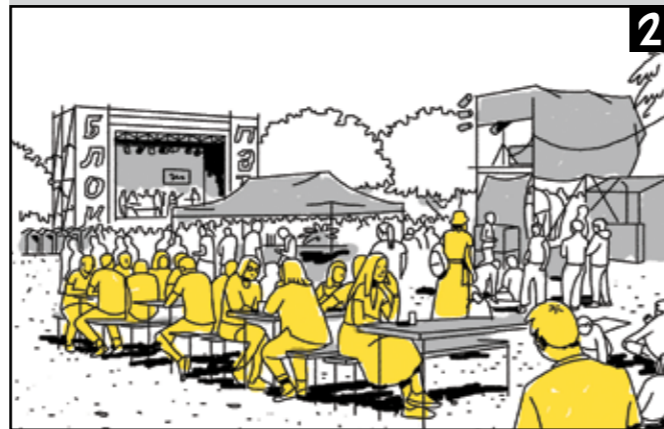
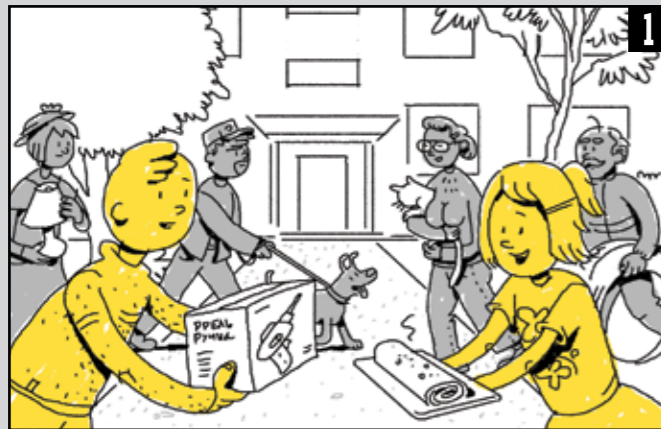

Заповніть чек-лист

- обговорили теперішній стан підготовки з колом зацікавлених
- зафіксували критичні коментарі від досвідченіших
- протестували ідею
- переглянули план події та внесли необхідні зміни
- створили чіткий список завдань до запуску
- кожен член команди знає, що робити
- сконтактували з усіма, хто ще обов'язково має бути включений
- план відповідає нашим можливостям (фінансовим та людським)
- попросили про додаткову допомогу чи консультацію за потреби
- про дату та час події вже добре знають у місті
- є план Б на "щось пішло не так"
- команда захоплена (і трохи втомлена 8-) і вже не може дочекатися запуску

ПРОК 9

ЗАПУСК

Зауваження опрацьовані, все рухається до старту і до презентації проекту. Щось може піти не так, це завжди відбувається. Важливо не стресувати та радіти зробленій роботі, отримувати задоволення від емоцій людей, які будуть користуватися результатами проекту. Під час запуску важливо донести основну думку, її роз'яснення, просування. Це момент, коли впізнаваність проекту є рушієм його подальшого розвитку.

1 Спільношер

Отже, команда збиралась та опрацьовала зауваження після попереднього кроку, чітко розробила категорії потреб та послуг, опрацьовала базу клієнтів проекту – надавачів і користувачів послуг. Члени команди знайшли шляхи, як максимально поширити дошку оголошень. Нарешті, дрелькою користується той, кому вона дійсно потрібна! Не забудьте розповісти про досвід обміну. Корисними будуть фото задоволених сусідів!

2 Простір

У перший день вдалося полагодити сцену, змайструвати вуличні меблі, використавши старі матеріали, завершити мурали та зробити вхідний знак. Але найцінніше – за спільною роботою до опівночі усі познайомились та потоваришували. Так святкування-відкриття простору наступного дня стало справді особливим для всіх. Кожен міг розглянути через фото історію проекту, пограти в настільні ігри, дізнатися про плани подій, запропонувати й обговорити власну ідею, спробувати домашнього лимонаду та випічки. Гості відривалися під пісні місцевого гурту.

3 Еко проект

Все вже готове та зроблено, залишилося тільки запустити збір батарейок від мешканців – відкрити точки збору батарейок, ще раз надати інформацію користувачам. Максимум зусиль направити на просування, комунікацію та поширення інформації про проект, фіксувати результати. Не забути робити фотографії та збирати весь зворотний зв'язок. Цілком імовірно, що одними батарейками справа не обмежиться. У громаді також часто є запит на більше – сортування сміття та екологічна свідомість.

4 Розвиток туризму

Сергій із командою організували подію біля башти де презентували:

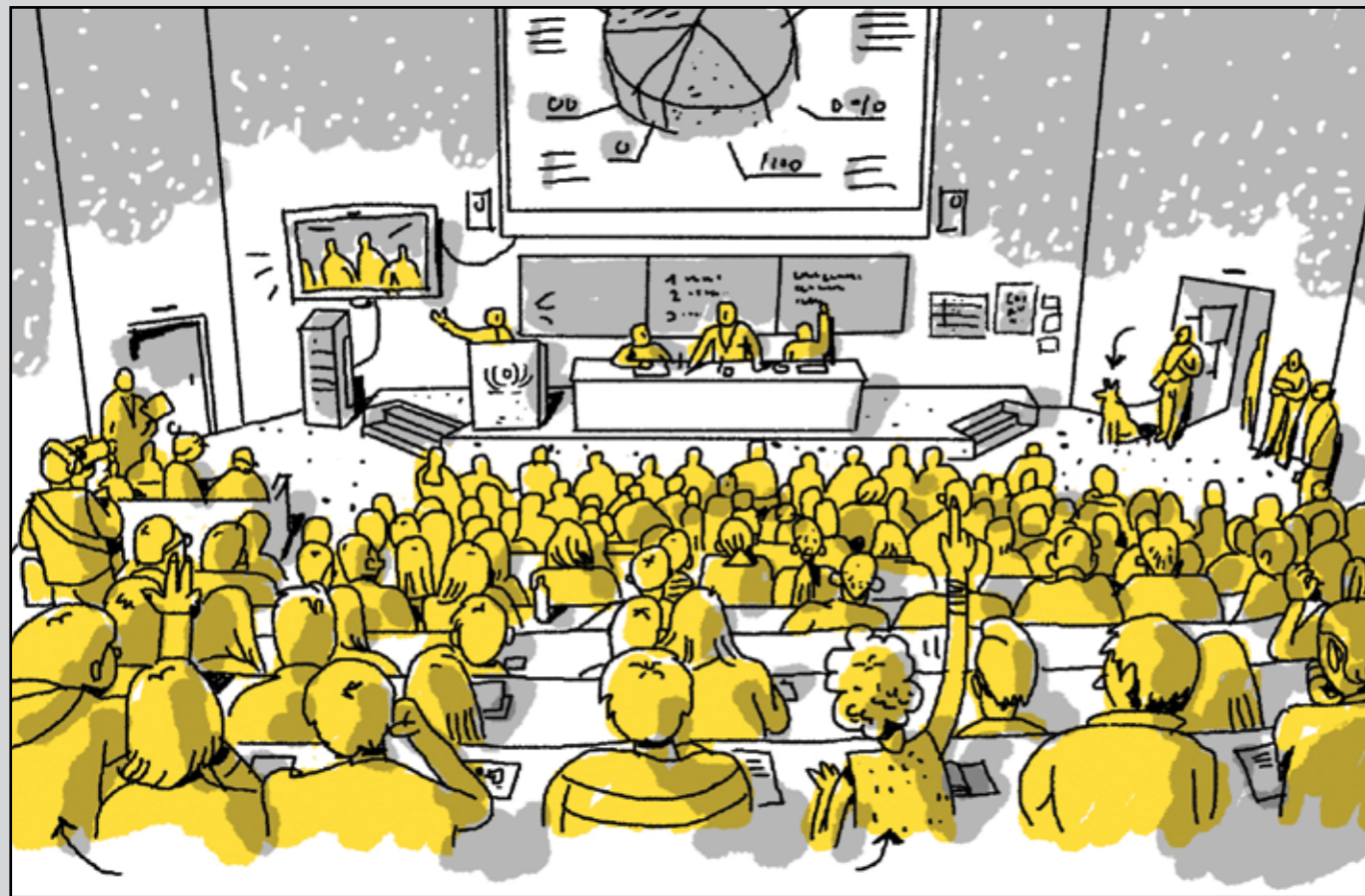
- Вуличні меблі. Їх вони робили із майстрами і разом вони сподобаються, що меблі стоять тут і надалі.
- Логотип башти та фірмові значки "друзів башти".
- Нові стенди з інформацією про башту.
- Точки збору та зберігання обладнання локального туристичного клубу у башті. Провели вуличне свято та відкрили інстаграм канал башти й наповнювали його протягом події.

Чи не забули ви:

- зафіксувати на фото або відео приготування і подію
- розробити форми зворотнього зв'язку
- підрахувати відвідувачів
- занотувати, що працює, а що ні

Намалюйте репортаж з місця події!

КРОК 10

РЕФЛЕКСІЯ

Після завершення події візьміть час відпочити. Через тиждень чи два зберіться, щоб обговорити подальші плани та записати уроки проекту. Складіть карту подальшого розвитку, підтримайте контакти, що зав'язалися під час свята.

1 Спільношер

Частина команди вирушила "у поля" опитувати сусідів, які скористувалися спільношером. Щоб їм хотілося додати? Як краще організувати спілкування? Даша порахувала який відсоток мешканців запропонували свої послуги чи предмети в користування. Команда почала думати чи можливо залучити ще більше сусідів. А потім відсвяткували — адже є магія в тому, щоб робити щось разом!

2 Простір

Після активної роботи із подієвим майданчиком, врешті, з'явилась можливість зупинитись та зрозуміти, що відбулося. Уся команда знову зібралася разом. Поділилися як приємними враженнями, так і критичними зауваженнями. Пропонували, що можна було б зробити краще і змінити, обговорили як почувалися в процесі члени команди, зафіксували нові ідеї та скорегували плани. Опублікували величезний пост вдячності у мережах та анонсували найближчу подію. Вирішили збирати кошти на розвиток простору через Спільнокошт.

3 Еко проєкт

Змінювати довкілля можливо і в вузькому колі активної молоді. Ярослав і команда зібralися поговорити про успіхи та недоліки проєкту, як його далі розвивати, яким чином зробити його самоокупним. Під кінець обговорення з'явилися нові корисні ідеї, які так само можна робити за 10 кроків.

4 Розвиток туризму

Команда Сергія зібралася біля башти — їх не троє, як із початку, а майже 10. Одразу записали що було добре, а що ні. Сформували перелік друзів башти. Відмітили, хто що може робити. Підписали кожному учаснику відкриття листівку та вирішили роздати їх протягом наступних днів. Намалювали дорожню карту подальших кроків. Серед решти кроків, вирішили запросити проєкт Ukraine, щоб зняти матеріал про башту і її трансформацію. Домовилися зустрічатися командою раз на тиждень і рухатись далі за планом.

УСПІХІВ!

МИ ВІРИМО

В НЕБЕ!

Матеріал підготовлений у рамках проекту «Підлітки змінюють громади в Україні через громадянську освіту» («Teenagers transforming communities through civic education»). Проект реалізують: Центр політичних студій та аналітики «Бйдос», Національний центр «Мала академія наук України», Благодійний фонд «Агенти змін», Молодіжна ініціатива «Серце в долоньках» за фінансової підтримки Фонду демократії ООН (UNDEF) упродовж 2018–2020 рр.

Видання публікується українською мовою в друкованому й електронному варіантах. Електронну версію видання представлено на сайті ГО «Центр "Бйдос"», НЦ «МАНУ» і на сайті Школи «Агенти змін» <http://agencyzmin.org.ua/>. У друкованому вигляді видання розповсюджується безкоштовно. Дозволяється поширювати тексти з посиланням на джерело.

Текст: Олександр Шевченко, Катерина Яковець
Дизайн та верстка: Даша Подольцева
Ілюстрації: Ярослав Яковлев

5 7 8 9 10

АГЕНТИ ЗМІН
БЛАГОДІЯНИЙ ФОНД

